

❁ ۴. بلند کردن امیر المؤمنین علیه السلام

رسول خدا ﷺ با دست‌های خود، حضرت علی علیه السلام را بلند نمود و صریحاً فرمودند: ای مردم! این علی، برادر من و وصی من و جامع علم من و جانشین من در اتمم است و جانشین من در تفسیر کتاب خدا و دعوت کننده به آن و عمل کننده به آنچه مورد رضای خداست.»

سپس فرمودند: اوست خلیفه رسول خدا، اوست امیر المؤمنین و امام هدایت کننده از طرف خدا، اوست قاتل ناکثین و قاسطین و مارقین به امر خداوند متعال. پروردگارا! به امر تو می‌گویم، بار الها! دوست بدار هر

❁ ۶. کارشکنی منافقان

سپس حضرت با اشاره به آیه ۴۷ سوره نساء فرمودند: «ای کسانی که به شما کتاب داده شده، به آنچه فرو فرستادیم و تصدیق کننده همان چیزی است که با شماست ایمان بیاورید، پیش از آن که چهره‌هایی را محو کنیم و در نتیجه آن‌ها را به فقهرا باز گردانیم یا همچنان که «اصحاب سبت» را لعنت کردیم، آنان را نیز لعنت کنیم، و فرمان خدا همواره تحقق یافته است.

به خدا قسم از این آیه گروهی از اصحاب من قصد شده است که آن‌ها را به اسم و نسب می‌شناسم؛ ولی مأمورم، از افشای این راز چشم‌پوشم.» سپس به طور ضمنی، به اصحاب صحیفه ملعونه اشاره کرد و فرمود: «ای مردم! بعد از من پیشوایانی خواهند بود که به آتش دعوت می‌کنند و روز قیامت به آن‌ها کمک نمی‌شود. ای مردم! خداوند و من، از آنان بیزار هستیم. ای مردم! آن‌ها و یارانشان و تابعینشان و پیروانشان، در پایین‌ترین درجه آتش هستند و چه بد است جایگاه متکبران. بدانید آن‌ها اصحاب

❁ ۷. دوستان و دشمنان اهل بیت علیه السلام

در ادامه خطبه پیامبر اعظم ﷺ با اشاره به سوره حمد فرمودند: «مصدق این سوره و اصحاب «صراط مستقیم» که تکیه گاه این سوره است، اهل بیت و شیعیان آن‌ها می‌باشند.»

سپس آیه‌ای که در آن، صفات مومنین آمده [۵] و به جایگاه آن‌ها در بهشت اشاره شده است، تلاوت فرمود و اینان را به شیعیان آل محمد ﷺ معنی کرد و آیه‌ای را درباره منافقین و اهل جهنم و پیروان شیطان و ملعونین [۶] خواند و به دشمنان آل محمد ﷺ تعبیر کرد.

❁ ۵. تأکید بر مسئله امامت

در این قسمت، حضرت بر این نکته تأکید کردند: ای مردم! خداوند دین شما را با امامت او کامل کرد. پس هر کس به او و کسانی که جانشین او از فرزندان من و از نسل او هستند تا روز قیامت و روز رفتن به پیشگاه خداوند عزّ و جلّ اقتدا نکنند، اعمالش در دنیا و آخرت، از بین می‌رود و در آتش جاویدان خواهد بود.

سپس مختصری از فضایل علی علیه السلام را ذکر کرد و فرمود که دشمنی با وی، دلیل شقاوت و دوستی با او، دلیل پرهیزکاری است.

صحیفه هستند. پس هر یک از شما در صحیفه خود نظر کند».

راوی می‌گوید: وقتی پیامبر ﷺ نام اصحاب صحیفه را آورد، اکثر مردم، منظور حضرت را از این کلام نفهمیدند و برای آن‌ها سؤال برانگیز شد. فقط عده کمی که همان منافقان (امضا کنندگان صحیفه) بودند، مقصود را فهمیدند سپس فرمودند: ای مردم! من امر خلافت را به عنوان امامت و وراثت آن در نسل خودم تا روز قیامت به ودیعه می‌سپارم. من آنچه مأمور به ابلاغش بودم، رساندم تا حجت باشد بر حاضر و غایب و بر همه کسانی که حضور دارند یا ندارند، به دنیا آمده اند یا نیامده اند. پس حاضران به غایبان و پدران به فرزندان تا روز قیامت برسانند. به زودی امامت را بعد از من به عنوان پادشاهی، و با زور می‌گیرند. خداوند غاصبین و تعدی کنندگان را لعنت کند.

❁ ۸. معرفی حضرت مهدی علیه السلام

سپس حضرت بیاناتی را درباره حضرت بقیه الله الاعظم علیه السلام و اوصاف و خصوصیات ایشان فرمود. اجمالی از آن چنین است: آخرین امام، مهدی علیه السلام از این خاندان است. وی غالب بر همه ادیان است. او فاتح قلعه‌ها و منهدم کننده آن‌هاست، انتقام گیرنده از ظالمین و همه خون‌های به ناحق ریخته شده است. غالب بر مشرکان و کافران و هدایت کننده آنان، و وارث جمیع علوم است.

❁ ۹. آماده کردن مردم برای بیعت

سپس پیامبر ﷺ اشاره فرمود که من بعد از اتمام خطبه، شما را به بیعت با خودم و سپس بیعت با علی علیه السلام دعوت می‌کنم و این بیعت، از طرف خداوند متعال و بیعت با حق تعالی است. سپس آیه ۱۰ سوره فتح را تلاوت فرمود: کسانی که با تو بیعت می‌کنند، در واقع با خدا بیعت می‌کنند. دست خداوند بر روی دست آن‌هاست. پس هر کس بیعت را بشکند، این شکستن به ضرر خود اوست و هر کس به آنچه با خدا عهد بسته، وفادار باشد، خداوند به او اجر عظیم عنایت خواهد کرد.

❁ ۱۰. بیان حلال و حرام و واجبات الهی

بیان می‌شود. به یاد داشته باشید که حلال و حرام بیان شده، غیر قابل تغییر است. والاترین و شاخص‌ترین امر به معروف، رساندن پیام غدیر است و هیچ امر به معروف و نهی از منکر نمی‌شود مگر با امام معصوم علیه السلام. دیگران را به اطاعت از آن‌ها، امر و از مخالفت ایشان نهی کنید.

می‌تواند منظور حضرت این باشد که اوامر و نواهی را فقط امام می‌شناسد و به شما می‌شناساند. پس آنچه آن‌ها به شما گفته‌اند، به دیگران برسانید و از خود هیچ چیزی را به نام دین بدعت نگذارید.

❁ ۱۱. بیعت گرفتن رسمی

از او، از نسل تو و فرزندان اویند، یعنی حسن و حسین و آنان که خداوند بعد از آن دو منصوب کرده است، به موعظه الهی نصیحت کردی. پس برای آن‌ها، عهد و پیمان از ما گرفته شد؛ از قلب هایمان، جان هایمان، زبان هایمان، ضمایرمان و دست هایمان. هر کس توانست، با دست بیعت می‌کند و گرنه با زبانش اقرار می‌کند. هرگز دری تغیر این عهد نیستیم و خداوند در این باره از نفس هایمان دگرگونی نبیند. ما این مطالب را از قول تو، به نزدیک و دور از فرزندانمان و خویشاوندانمان می‌رسانیم و خدا را بر آن شاهد می‌گیریم. خداوند در شاهد بودن کفایت می‌کند. تو نیز بر این اقرار ما شاهد هستی.»

پس از این بیعت گرفتن زبانی، بعد از سخنانی، مجدداً فرمود: «ای مردم! آنچه به شما گفتم، بگویید (و با خود تکرار کنید) و بر علی، به عنوان امیر المؤمنین سلام کنید و بگویید: شنیدیم و اطاعت کردیم. پروردگارا! مغفرت تو را می‌خواهیم و بازگشت به سوی

در آخرین مرحله خطبه، مسئله بیعت مطرح شد. حضرت با توجه به آن جمعیت انبوه و شرایط غیر عادی زمانی و مکانی تصریح کرد که با یک دست و این گروه بسیار، بیعت با همگان امکان ندارد. خداوند دستور داده است، قبل از بیعت با دست، از زبان‌های شما اقرار بگیرم. بنابراین همگی چنین بگویید: «ما شنیدیم، اطاعت می‌کنیم، راضی هستیم و سر تسلیم فرود می‌آوریم درباره آنچه از جانب پروردگار ما و خودت، به ما رساندی، درباره امر امامت اماممان علی امیر المؤمنین و امامانی که از صلب او به دنیا می‌آیند. بر این مطلب، با

قلب هایمان، با جانمان، با زبانمان و با دستمان با تو بیعت می‌کنیم. بر این عقیده زنده ایم و با آن می‌میریم و (روز قیامت) با آن محشور می‌شویم. این قول را تغییر نمی‌دهیم، تبدیل نمی‌کنیم، درباره آن شک نمی‌کنیم، آن را انکار نمی‌کنیم، و تردید به دل راه نمی‌دهیم و از این قول بر نمی‌گردیم و پیمان را نمی‌شکنیم.

تو ما را درباره علی امیر المؤمنین و امامانی که گفتی بعد

حق است و سرانجام به حق دار رسیده است

توست و بگویید: حمد و سپاس خدای را که ما را به این هدایت کرد و اگر هدایت نمی‌کرد، ما هدایت نمی‌شدیم.»

در پایان خطبه، فرمود: «خدا یا! به خاطر آنچه ادا کردم و امر نمودم، مؤمنان را بیامرز و بر منکران که کافزند، غضب نما و حمد و سپاس مخصوص خداوند عالم است.»

